

Maaret Castrén kok ym.

Kirjallinen kysymys yli 65-vuotiaiden rokottamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Väestön nopea ikääntyminen lisää merkittävästi hoivan tarvetta, ja yhä useampi ikääntynyt tarvitsee ympärivuorokautista hoitoa. Pohjoismaissa (Suomi, Ruotsi, Norja, Tanska ja Islanti) yli 65-vuotiaita oli vuonna 2025 jo lähes 6 miljoonaa eli noin viidennes väestöstä. Ratkaisuja tilanteeseen haetaan useasta näkökulmasta, joista yhden tarjoaa yli 65-vuotiaiden laajempi rokottaminen, jolla saavutettavat hyödyt ovat huomattavia sekä yksilön terveyden että yhteiskunnan kestävyiden näkökulmasta.

Ikääntymiseen liittyvät muutokset, kuten immuunijärjestelmän heikkeneminen, krooninen matala-asteinen tulehdus ja perussairauksien yleisyys altistavat vakaville infektioille. Lähes 80 prosentilla yli 65-vuotiaista on vähintään kaksi kroonista sairautta. Influenssan, COVID 19:n, RS-viruksen ja pneumokokin aiheuttamat taudit johtavat iäkkäillä usein sairaalahoitoon, tehohoitoon tai vakaviin komplikaatioihin, kuten sydän- ja aivoinfarkteihin tai sydämen vajaatoiminnan pahenemiseen, ja pahimmillaan kuolemaan. Riskit eivät myöskään pääty akuuttiin sairastumiseen, vaan voivat jatkua toipumisvaiheessa. Usein toimintakyky ei palaudu ennalleen, mikä lisää pysyvän koti- tai laitoshoidon tarvetta — tilanteita, joita voitaisiin ennaltaehkäistä rokotuksilla.

Rokotuksilla on myös laajempia terveystaloudellisia vaikutuksia. Ne vähentävät antibioottien käyttöä ja hidastavat mikrobilääkeresistenssin leviämistä, jota WHO pitää yhtenä vakavimmista globaaleista terveysuhista ja jonka torjunta on myös EU:n keskeisiä prioriteetteja. Lisäksi havainnoivissa tutkimuksissa on viitteitä siitä, että rokotukset voivat pienentää muistisairauksien riskiä.

Tutkimustiedosta huolimatta Suomi jää jälkeen muista Pohjoismaista, kun tarkastellaan yli 65-vuotiaille tarjottavia maksuttomia, ikäperusteisia rokotuksia. Suomi ja Islanti sijoittuvat vertailussa viimeisten joukkoon, ja Suomessa rokotusohjelman rahoitus on arviolta pienin suhteessa terveydenhuollon kokonaisbudjettiin. Samaan aikaan Ruotsi ja Norja ovat viimeisen vuoden aikana edenneet nopeasti erityisesti pneumokokkrokotusten laajentamisessa 65 vuotta täyttäneille ja tehneet merkittäviä rahoituspäätöksiä (ks. taulukko). Ruotsissa on lisäksi laadittu ajantasainen kustannusvaikuttavuusarvio. Suomessa ikäperusteista suositusta ei kuitenkaan ole, koska THL ei lähtökohtaisesti suosittele ikääntyneille omakustanteisia rokotuksia, vaikka tästä linjasta on tehty poikkeuksia esimerkiksi TBE-rokotusten osalta.

Kirjallinen kysymys KK 233/2026 vp

Pohjoismaiden ikäperusteiset 65+ rokotukset vakavia hengitystieinfektioita vastaan

Rokotukset vain ikäperusteisesti 65+ (syksy 2025—kevät 2026)

Maa	Standardi influenssa (maksuton)	Tehostettu influenssa (maksuton)	Korona (maksuton EU-yhteishankintana)	RSV (Suomeen vasta 2024)	Pneumokokki (maksuton tai osin omakustanteinen)
Suomi	65+	85+	75+ ja hoivalaitokset sekä ikääntyneet järjestetyssä kotihoidossa ja omaishoidossa	Ei maksutonta, ei suositusta	Ei maksutonta, ei suositusta
Ruotsi	65+	Hoivalaitokset	75+	Ei maksutonta, suositus: 75+ ja 60+ riskiryhmät	Maksuton: 65+ (19/21 lääneistä tarjoaa maksuttomana)
Norja	65+	Hoivalaitokset	75+ ja hoivalaitokset	Ei maksutonta, suositus: 60+ riskiryhmät	Osittain maksuton (omavastuu 25 %): 65+
Tanska	65+	70+	65+	Maksuton: 60+, joilla COPD ^a . Suositus kaikki 60+.	Ehdollinen korvaus (ns. kela-tyyppinen korvaus): 65+ vain PPV23-rokote
Islanti	60+	?	Ei suositusta	Ei maksutonta, ei suositusta	Ei maksutonta

- a. Tanska otti RSV-rokotteen korvattavuuden käyttöön ≥ 60 -vuotiaille COPD-potilaille vuonna 2024. Ensimmäisen talven aikana yksikään rokotetuista ei joutunut RSV:n vuoksi sairaalaan.

RSV-rokotteet tulivat Suomen markkinoille vasta vuonna 2024, ja Tanska on Pohjoismaista ensimmäisenä ottanut käyttöön maksuttoman rokotuksen vähintään 60-vuotiaille COPD-potilaille. Muissa Pohjoismaissa rokotetta suositellaan yli 60-vuotiaille riskiryhmille sekä ikäperusteisesti yli 75-vuotiaille, mutta Suomessa ei toistaiseksi ole annettu suositusta lainkaan. Paranneltujen influenssarokotteiden maksuton saatavuus on vielä kaikissa Pohjoismaissa melko rajallista, mutta pisimmällä on Tanska, jossa rokote on tarjolla ikäperusteisesti 70 vuotta täyttäneille.

Väestön ikääntyessä infektiosairaudet aiheuttavat merkittävää sairastavuutta, hoivan tarvetta ja kustannuksia, joita voitaisiin tehokkaasti ehkäistä rokotuksilla. Suomi on kuitenkin jäänyt jälkeen muista Pohjoismaista yli 65-vuotiaiden rokotusten kattavuudessa ja rahoituksessa. Suunta on vielä muutettavissa, jotta kansalaisemme saisivat elää mahdollisimman pitkään terveimpinä.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Kirjallinen kysymys KK 233/2026 vp

Ottaen huomioon väestödemografian ja hoivan tarpeen, miten voimme hyödyntää yli 65-vuotiaiden rokottamista, jolla voidaan estää tai vähentää tarvetta ympärivuorokautiseen hoivaan ja parantaa kotona pärjäämisen edellytyksiä, ja

onko meillä varaa olla toteuttamatta laajempaa yli 65-vuotiaiden rokottamista?

Helsingissä 29.5.2026

Maaret Castrén kok
Mia Laiho kok
Pauli Kiuru kok
Sari Sarkomaa kok
Tere Sammallahti kok
Heikki Autto kok
Päivi Räsänen kd
Veronika Honkasalo vas
Inka Hopsu vihr
Hanna Laine-Nousimaa sd
Lotta Hamari sd
Karoliina Partanen kok
Vesa Kallio kesk
Mauri Kontu kesk